

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

לג.

עין משפט גזר מצוה

נו א מיי פיי מהל
שנועות הלי טו:
גב ב ג מיי שס פיי מהל
טו:
גב ד ה מיי שס הלי טו:
ו מיי שס הלי ה:
ז מיי פיי מהל
ח גיב ה ה סמג עין
ע טח"מ סי' שמת:
כב ה מיי פיי מהל
שנועות הלי ד:
גב ג מיי פיי מהל מקו
ממון הלי ז ופ"ה
מהלכות סנהדרין הלי ט
סמג עין סו טו טשי"ע
ח"מ סי' א טע"ף ה:
כד י מיי פיי מהל מקו
ממון הלי ז ופ"ה שס
הלכה ז ופ"ה מהל
סנהדרין הלי טו סמג עין
סמג עין ח"מ סי' שפט
ספיקי ית ופ"ה ט"ז שס
סח ב ל מ מיי פיי
מהל שנועות הלי ה:

הא קיימא שניה אמר רבינא ב'ו' ואל"ת ומאי פריך הא ברש
שבועת הפקדון (לקמן דף ל"ג) פריך הכי לרצה לחמר הכופר
בזמון שיש עליה עדים פטור ממתני' דהכא אלף ראשונה אמאי הא
קיימא שניה אלמא הכופר בזמון שיש עליה עדים חייב ורצה
איתותב התם ואל"ת אמאי שפיר דחייבים
וי"ל דלע"ג דכופר בזמון שיש עליה
עדים וליתנהו קמן סבירא לן דחייב
ללא כרזה לקמן מ"מ היכא דקיימי
עדים קמן ק"ל להש"ס דחשיב כפירת
דברים בעלמא ואע"ג דכלאו מילתא
דכזה הולך רבינא לשנוי כאן כגון
שהיו קרוצים בנשותיהן כו' מ"מ
פריך מינה לקמן לרצה דאי לאו
דכזה ה"מ למדחי דאפילו קיימי
עדים קמן חשיב כפירה:

קרוכים בנשותיהם. גון ששעת
ראית העדות היו
רחוקים דבעינן מחלתה וסופה
בכשרות כדלמרינן בפרק י"ג (ב"ב דף
קמ"ט) וס"ל והוא דחוקת הצמים (שס
דף מג) וס"ל דכני העיר שנגנב ס"ת
שלהן אין דינן דייני אותה העיר
דפריך ולסלקו צי תרי מינייהו ולדייני
אע"ג דלין דחמתן שכשרות אין
לדמות פסול דמחמת שנועין צדוות
לפסול דקורבה או לשאר פסולין:
קא משמע ל"ן. אין לפרש קמ"ל
דלין רוב גוססין למיתה
דכדליא מוכח צ"ל כל הגט (גיטין דף
סח) דרוצן למיתה אלף פירוש אע"ג
לרוב גוססין למיתה השתא מיהא
דכ"ז דלמא השתא מיהא
הא לא אודי. מינה דמפסות
ממתניתין דס"פ שבועת הפקדון (לקמן
דף ל"ג) דלמא ופסית את צמי ר"ש
פטור משום דלינו משלם קנס ע"פ
עלמא ואפילו רבנן לא מתייבי אלף
משום דקסברי צושת ופגס קצבע
שבועת העדות מינה לפינן גמ"ש
דמקטא דעיקר שבועת העדות
דמייבי צבצעת ממון לא גמרה אלף
משועת הפקדון ולא פירכא היא
ללקמן גבי שבועת הפקדון טעמא
משום דלא כפר ליה ממונא שלא היה
מתחייב בהודאתו כדלמרינן לקמן
אזל הכא שבועת העדות היו קנס
כשאר ממון שאלם היו מעדיני היה
מתחייב בהודאתו כדלמרינן לקמן
שאלם היו מעדיני היה מתחייב הנשבע
כממון אחר:

**ו' וישאנם איש פלוגי או פתח את
בתו.** פ"י בקונט' ד"מ
צמו של עלמא וטעמא דפטורין משום
דאיכא חיוב מיתה ולי אפשר להעמידו
דאפילו בלא חיוב מיתה מאן קצבע
השתא

מד' נחוניא בן הקנה ר' נחוניא בן הקנה היה עושה יוד"ב בשבת
לתשלומין מה שבת כו' ת"ש משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני
שהוציא

מדה קודם עדים מייפטר עולמית אין זה ממון: או דלמא השתא מיהא. כשמשביע זה את העדים לאו אודי ולי היה מסהדי הו ממייבי ליה ואין זה
גורם לממון אלף ממון גמור: הניחא למ"ד כו'. פלוגתא היא צ"ב (דף טו) ובכחכות (דף מ"ג). חלי נוק לרורות. צבמה שהיתה מלכת בדרך
והיו לרורות מנתחן מתחת רגליה ושיברה את הכלים משלמת חלי נוק ואע"פ שאין זה שניו דהא אורחא צבמי והוא מולדה דרגל ולא מולדה
דקקן תמה וה"ל לשלומי נוק שלם הלכה למשה מסניי הוא להאי נוק וההוא חלי נוק ממנוה הוא דהא לאו מולדה דקקן הוא: **משום צבמה**
ופגס. דהא איכא ממון דקנס דכר הקצוב צבורה כגון ל' של עבד צין עבד יקר צין עבד זול וכן ג' של אונס ושל מפנה שוים בכל הנשים
אזל צושת הכל לפי המצויים והמתצייים [במחנות מ]. לכן הו ממון וכן פגס. צבמה כחצושה מאתים וצבולה מנה: אלף כיון דתרלמ כולה מתני' בזמון:
מאי קמ"ל. יימא אמת או שמים ונשמוק: **ישא קמ"ל** דהאי נוק לרורות ממונא הוא. ואיידי דמנייה הא תנא צבדי' תשלומי ד' וה'
ואונס ונפחה דממון שאין משתלם בראש הוא דומיא דחאי נוק שאין משתלם בראש ודכוותה משנינן בשמעמא קמייתא דסנהדרין (דף ג'):
סיפא קמ"ל. שחבל צי חצירי ציום הכפורים או הדליק גדישי לאפוקי מד' נחוניא דלמא המתחייב כרת פטור מן התשלומין ואיידי דתנן
לחך תנא צבדייהו צבכני צני דקרוצה לצד מיתה ואשמועינן דהואיל ואינו חייב מיתה צבכחה בלא חצורה חייב צבשלומין:
שהוציא

הא קיימא שניה. ומה הפסקיהו הראשונים: קרוצים בנשותיהם.
נשאו שמי אחיות ואינן כשירין צדוות אחת נמלא שלא היה לו עדות
כשכפרה ראשונה אלף הם לצדם. וכי תימא למה לי למתנייהו אינפטרין
כגון ששמי האחיות הללו גוססות: למיפס. הו להו כאלו ממו ופטור
כת ראשונה דהא קיימא כת שניה:
קמ"ל השתא מיהא הא לא שכיב
וליימדך שהגוסס הרי הוא כחי לכל
דכיון ו' ואף על פי שרובן למיתה:
מתני' פשומה יד. הלאה ששס
צידו ממון: ואצידה. שמאל אצידה:
העין ושעורין וכוסמין כו'. רישא
אשמועינן מין אחד ותציעות חלוקות
וכיפא אשמועינן תציעה אחת כולה
פקדון ומינין חלוקין: **ושכני צני.**
הכאה שאין זה חצורה שאינו חייב
עליו מיתה שהמכה צציו אינו חייב
אל"כ עשה צו חצורה ה' וכיון דליכא
מיתה איכא ממון דצושת: **ושחבל צי**
חצירי. משום יוד"ב נקט ליה דלע"ג
דענוש כרת חייב ממון. והנך דלעיל
נקט משום חלי נוק דמפרש בגמרא
ח"כ לאשמועינן דהמשביע עדי קנס
חייבים. ושהכני צני נקט לאשמועינן
דהואיל ואין זה חצורה אין זה מיתה
ומיז ממון: **גמ' דר' אלעזר בר"ש.**
בפרק מרובה (ב"ב דף ע"ה): **יבואו**
עדים ויעידוהו. ויתחייב ואינו נפטר
בהודאה ראשונה דכי אמרי' מודה
בקנס פטור דנפקא לן ב"ב (דף סד):
מאשר ירשיעון אלהים פ' פטור למרשיע
את עלמא ה"מ היכא דלא אמו עדים
לא משלם קנס אפומיה דדייה אצל
אמו סהדי צמח ה"מ משלם: **לא סיבעי**
לך דמייצין שהרי הפסקיהו צבפירמתן:
כי סיבעי לך כו'. זה השביעין קודם
שהודה צעל דין ואם העידוהו היה
מתחייב ומינה הא מייבעיא לן אי
מייחייב או לאו משום דאיכא למיימר
קנס לאו ממון גמור הוא דהא אי הוה
מודה מייפטר לגמרי ואיכא למיימר
מני כל כמה דלא אודי ממון הוא:
ורבנן דהסס כמאן סבירא להו.
הס"ס פריך עלה דהא צעיל ורבנן
דהסס דפלוגי צבורה בקנס דבעי'
להא צעילא חליציהו כמאן סבירא להו
צדיק פלוגתא דאפילו לעיל רבנן
ור' אלעזר בר"ש צבמשביע על אחד:
אי כר"א בר"ש. סבירא להו צהא
דדבר הגורם לממון כממון דמי מאי
מספקא לן צבמשביע עדי קנס ח"כ
לאו ממונא הוא צציר מגורם לממון
לא הו דהא כי לא מודה משלם ממון
ותפשוט לך דמייחייב קרבן שבועה
משום גורם לממון: **אלף כרבנן דהכא**
כו'. הכי צבצעיל לן אי רבנן דהתם
דפטורי צבצודה צבקנס ואח"כ צבו
עדים סבירא להו כרבנן דהכא דגורם
לממון לאו כממון דמי קנס קודם
הודאה מאי מדמית ליה לממון או
גורם לממון מי אמרינן כיון דלי הוה

הגהות הב"ח
(א) גמ' השתא מיהא לא
שכיב. י"ב לפי דברי המוס'!
משמע דלא גרס' לה:
(ב) שם אליעזר דר' אלעזר
בר"ש דאמר יבואו
עדים ויעידו לא תביעני
לך כי תביעני:

גליון הש"ס
גמ' רוב גוססין לפימה
קמ"ל. ע"י צבכח"ש סוף
מ"ק:

מוסף רש"י
קרוכים בנשותיהן. נשאו
שמי אחיות. דההיא שעת
לא הו אלוהאודי, אלא
תאמר למה לי למיתה,
לאשכרינן כגון שהיו גוססין
בלותה שם (לקמן דף
מהו דתימא. קיימא לן
רוב גוססות למיתה והו
לבו ממתה. והוא ליה
ממון שיש עליו עדים דלא
חייב ראשונה. קמ"ל.
השתא מיהא לא שכיב,
ואף על גב דרוב גוססין
לאו זמן שלם אתו הו
הוא לכל דברים (ס"ח).
פגלא נוקא. שייחיה
חורה שור מן (בתובות)
א. ממונא. דין הוא
ששלמת ואינו קנס. ומקמי
מיה דלי מודה מפקי
דלמו סהדי לא מייפטר
ב"ב (טו). דקסברי כו'
שורשיה גמריה ס' ומתא
כולהו צעיל לשלומי דהוה
ליה למיעטריה. ורבתנא
הוא דקנס עליה (נחודין)
א. בחצי נוק צבורה.
דמשלם נוקא צבורה
במהלכת והמחיה צבורה
מתחת רגליה והוקה. דתנן
צ"ב (דף טו) דמשלמת לך
מוק, ובההיא חלי נוק קמ"ל
צ"ב דהלכתא גמרי לה
מסוי שחא מולדה של רגל
ופטורה צבדי' כי רגל,
דקמ"ל דהלכתא גמרי לה
מסוי שחא מולדה של רגל
ופטורה צבדי' כי רגל,
ומוק רגל לאו קנסא ענינא
אלף ממונא, שהבי מועדת
מתחילתה, ובני צבורה
הו דלקיל דתנא, וכיון
דממונא הוא משלם על פי
עלמא (בתובות ס"א). ר'
נחוניא בן הקנה היה עושה
עושה יוד"ב בשבת
לתשלומין. המלך גדיש
צבורה ומתחייב כרת
פטור מן התשלומין כאלו
הדליק שבעת שחא
מתחייב בנפשו מיתה צו
דפשיט לן דפטור מלשם,
דכתיבי שמת עלה ולא
יהיה אסון ענוש ענא. הא
אם אסון היה לא יענש,
שאף יוד"ב שמתהו צני
שמים שכתביה חיי צבדי
אסון הוא קרוי, שאנמר
(בדלפני מנ) וקריה אסון,
הלך פטור מלשם (פסחים